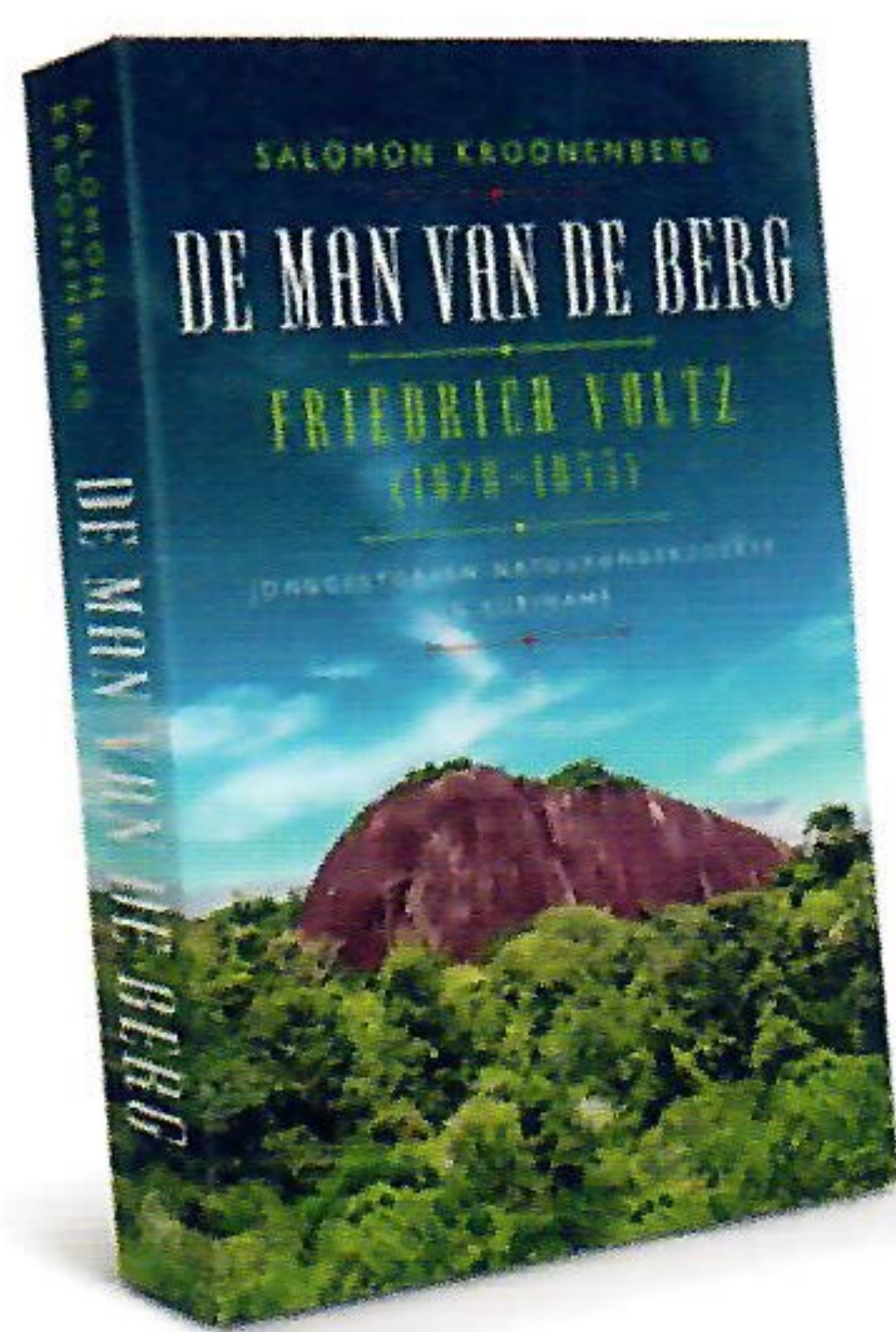

Salomon Kroonenberg. **De man van de berg. Friedrich Voltz (1828 - 1855), jonggestorven natuuronderzoeker in Suriname.** Zutphen: Walburg (2020). 318 p., ill. ISBN 9789462495029. € 24,99.

De man van de berg

Wanneer ik de naam Kroonenberg zie staan, heb ik meteen de volle aandacht. Is er weer een nieuw boek? En ja, deze keer over een man die in de negentiende eeuw uitgebreid in Suriname onderzoek deed. Friedrich Voltz “kon zich met recht de eerste natuuronderzoeker van Suriname noemen. Hij had alle rivieren in het binnenland bevaren, hij had honderden gesteente- en plantmonsters naar Leiden gestuurd, zelfs stiekem een paar indiaanse skeletten opgegraven, alles voor de wetenschap”. Zijn waarnemingen legde hij vast in tientallen brieven aan correspondenten in Nederland en Duitsland. Hij maakte als geoloog deel uit van een Duitse commissie die in opdracht van de Nederlandse overheid van 1853 tot 1855 de mogelijkheden van een ‘Duitse volksplanting’ in Suriname moest onderzoeken. “Maar zijn ambities reikten veel verder. Hij kon net zo beroemd worden als Alexander von Humboldt in Venezuela en de Andes en Robert Schomburgk in Brits-Guiana. Het enige wat nog ontbrak was het schrijven van het boek dat hem die roem zou brengen. Hij stond op het punt naar Europa terug te keren om die taak

te volbrengen, toen de gele koorts hem in zijn greep kreeg. Op 6 augustus 1855 overleed hij in Paramaribo.” In dit boek is een groot deel van zijn ongepubliceerde brieven, uit het Duits vertaald en van commentaar voorzien door Salomon Kroonenberg. “Het zijn persoonlijke documenten, die zich niet alleen beperken tot natuurwetenschappelijke waarnemingen, maar ook een helder beeld geven van zijn ambities, zijn frustraties, zijn ruzies met koloniale overheden en met zijn reisgenoten, zijn afschuw van de slavernij en de losse zeden in Paramaribo, zijn hoop en zijn triomfen.” Als geen ander weet Kroonenberg de essentie te treffen van zijn onderwerp. Het boek levert een enorme hoeveelheid informatie over de situatie in Suriname in die tijd. In het laatste hoofdstuk blikt Kroonenberg terug op Voltz “met de kennis van nu”. Zeer de moeite waard voor ieder die meer wil weten van Suriname in de negentiende eeuw of van natuuronderzoekers in die tijd.

MARIANNE OFFEREINS

Sanne de Boer. **De energietransitie uitgelegd.** Utrecht: De groene waterlelie (2020). 214 p. (veel foto's/illustraties/grafieken in kleur) ISBN 9789083083018. € 19,95.

Energietransitie

De energietransitie is een van de belangrijkste maatschappelijke thema's van dit moment en van de komende jaren. Maar wat is de energietransitie en wat zijn de specifieke doelen? Wat is het verschil tussen ‘energie-neutraal’, ‘klimaatneutraal’ en ‘CO₂-neutraal’? Welke rol kan waterstof (niet) gaan spelen in de gebouwde omgeving van de toekomst? En hoe zitten ons huidige energieverbruik en energiesysteem in elkaar? Wat is grijze, blauwe en groene energie? Wat is CO₂-equivalent? Waarom is waterstof geen energiebron? Heeft iedereen straks een grote batterij thuis? Wat is het beste alternatief voor fossiele energie? Kost het meer energie om een zonnepaneel te maken dan dat het paneel kan opleveren? Welke sectoren veroorzaken de meeste broeikasgasemissies? Deze en andere vragen worden beantwoord in dit boek. Ook komt aan de orde waar de uitdagingen liggen voor de energietransitie

en hoe het energiesysteem er in 2050 ongeveer uit zal zien. De energietransitie uitgelegd biedt alle basiskennis die nodig is om het nieuws omtrent de energietransitie kritisch te kunnen volgen en een gefundeerde mening te vormen in discussies over dit thema. Auteur Sanne de Boer is energietransitie analist bij Stedin, netbeheerder voor gas en elektriciteit in Zuid-Holland, Utrecht, regio Amstelland, Kennemerland en Noordoost Friesland. Ze werkt daar onder meer aan het aardgasvrij maken van de gebouwde omgeving en samen met collega's nieuwe warmte infrastructuur uitdenkt voor woonwijken. Het boek is gedrukt op papier dat is gemaakt van landbouwafval, en bevat alleen biologische inkt en coatings.

MARIJN VAN NIJHUIS